

Hallituksen esitys eduskunnalle diplomaattisen edustuston, konsuliedustuston tai kansainvälisissä järjestöissä toimivan edustuston työntekijän perheenjäsenen ansiotyön tekemisestä Kolumbian ja Perun kanssa tehtyjen sopimusten hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Suomen ja Kolumbian ja Suomen ja Perun väliset sopimukset diplomaattisen edustuston, konsuliedustuston tai kansainvälisissä järjestöissä toimivan edustuston työntekijän perheenjäsenen ansiotyön tekemisestä sekä lait sopimusten lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta.

Useissa maissa edustustojen henkilökunnan puolisoiden työskentely on periaatteessa mahdollista, mutta työllistymisen edellytyksenä on diplomaattistatuksesta ja immuniteetista luopuminen, ellei työnteon ehdoista tehdä erillistä sopimusta (perhe- ja puolisosopimus) hallitusten välillä. Perhe- ja puolisosopimuksissa säännellään tarkemmin työtä koskevia edellytyksiä, lupamenettelyä ja työtä tekevän perheenjäsenen asemaa. Sopimusten perusteella tehtävän ansiotyön osalta perheenjäsenet ovat vastaanottajavaltion vero- ja sosiaaliturvajärjestelmien alaisia. Työntekoon sovelletaan vastaanottajavaltion kansallista lainsäädäntöä.

Niillä työtä tekevilla perheenjäsenillä ja puolisoilla, joiden työntekoon Suomessa sovelletaan perhe- ja puolisosopimusta, on oikeus työntekijän oleskelulupa ilman saatavuusharkintaa. Kyse on kuitenkin vain rajallisesta määrästä henkilöitä.

Suomen ja Kolumbian sekä Suomen ja Perun väliset sopimukset tulevat voimaan toiseksi seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä sen jälkeen, kun jälkimmäinen ilmoitus kunkin sopimuksen voimaantulon edellyttämien sisäisten menettelyjen päättämisestä on otettu vastaan. Esitykseen sisältyvät ehdotukset laeiksi sopimusten lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta. Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana samaan aikaan kuin sopimukset tulevat voimaan.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYS.....	2
YLEISPERUSTELUT.....	3
1 JOHDANTO.....	3
2 NYKYTILA.....	3
2.1 Suomen voimassa olevat perhe- ja puolisosopimukset.....	3
2.2 Vieraan valtion diplomaattien puolisoiden ja perheenjäsenten työntekoa Suomessa koskeva kansallinen lainsäädäntö ja käytäntö.....	4
2.3 Euroopan unioni.....	6
2.4 Nykytilan arviointi.....	6
3 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET.....	7
4 ESITYKSEN VAIKUTUKSET.....	8
4.1 Taloudelliset vaikutukset.....	8
4.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan.....	8
4.3 Muut yhteiskunnalliset vaikutukset.....	8
5 ASIAN VALMISTELU.....	9
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	10
1 SOPIMUSTEN SISÄLTÖ JA SUHDE SUOMEN LAINSÄÄDÄNTÖÖN.....	10
2 LAKIEHDOTUSTEN PERUSTELUT.....	15
3 VOIMAANTULO.....	15
4 EDUSKUNNAN SUOSTUMUKSEN TARPEELLISUUS JA KÄSITTELYJÄRJESTYS.....	15
LAKIEHDOTUKSET.....	17
1. Laki diplomaattisten edustustojen, konsuliedustustojen tai kansainvälisessä hallitusten välisessä järjestössä toimivien edustustojen jäsenten perheenjäsenten ansiotyöstä Kolumbian kanssa tehdystä sopimuksesta.....	17
2. Laki diplomaattisten edustustojen tai konsuliedustustojen diplomaattisen henkilökunnan, konsuliedustuston henkilökunnan tai hallinnollisen tai teknillisen henkilökunnan perheenjäsenten ansiotyöstä Perun kanssa tehdystä sopimuksesta.....	18
SOPIMUSTEKSTI.....	19

YLEISPERUSTELUT

1 Johdanto

Kahdenvälisillä sopimuksilla diplomaattisen edustuston, konsuliedustuston sekä kansainvälisessä järjestössä toimivan edustuston henkilöstön perheenjäsenien ansiotyön tekemisestä (”perhe- ja puolisosopimus”) on tarkoitus helpottaa puolisoitten ja perheenjäsenien työskentelyä asemamaassa ja mahdollistaa työskentely ilman, että heidän tarvitsee luopua diplomaattistatuksestaan niissä tapauksissa, joissa diplomaattistatuksesta luopuminen vastaanottajavaltion noudattaman käytännön mukaan muutoin olisi työskentelyn edellytyksenä. Diplomaattisia suhteita koskevan Wienin yleissopimuksen (SopS 3 ja 4/1970, jäljempänä Wienin diplomaattisopimus) ja konsulisuhteita koskevan Wienin yleissopimuksen (SopS 50/1980, jäljempänä Wienin konsulisopimus) perusteella myönnettävät erioikeudet ja vapaudet soveltuvat tietyin osin myös diplomaattisten edustustojen henkilöstön talouteen kuuluviin perheenjäseniin.

Wienin diplomaattisopimuksen 37 artikla määrittelee sen, mitä erioikeuksia ja vapauksia kunkin henkilöstöryhmän perheenjäsenet nauttivat. Diplomaattisen edustajan perheenjäsen on vapaa esimerkiksi vastaanottajavaltion rikosoikeudellisesta tuomiovallasta ja pääsääntöisesti hänet on myös vapautettu vastaanottajavaltion siviilioikeudellisesta ja hallinnollisesta tuomiovallasta, paitsi ansiotyöhön liittyvissä kysymyksissä. Yleisesti katsotaan, että Wienin diplomaattisopimus ei estä diplomaatin tai muun lähetetyn virkamiehen perheenjäsenen työskentelyä asemamaassa, mutta joissakin valtioissa työskentelyn edellytyksenä on niin sanotun perhe- ja puolisosopimuksen tekeminen, jossa säännellään tarkemmin työtä koskevista edellytyksistä, lupamenettelyistä ja työtä tekevän perheenjäsenen asemasta. Sopimusten perusteella tehtävän ansiotyön osalta perheenjäsenet ovat vastaanottajavaltion vero- ja sosiaaliturvajärjestelmien alaisia. Työntekoon sovelletaan vastaanottajavaltion kansallista lainsäädäntöä.

Vaikka perhe- ja puolisosopimukset kattavat määritelmiensä mukaisesti pääsääntöisesti edustustoihin akkreditoitujen henkilöiden puoliset sekä mukana seuraavat alaikäiset tai riippuvaisessa asemassa olevat lapset, sopimuksilla on käytännössä merkitystä lähinnä puolisoitten työskentelymahdollisuuksien kannalta. Sopimukset eivät koske perheenjäseniä, jotka ovat vastaanottajavaltion kansalaisia tai asuvat pysyvästi vastaanottajavaltiossa.

2 Nykytila

2.1 Suomen voimassa olevat perhe- ja puolisosopimukset

Suomella on voimassa perhe- ja puolisosopimus Kanadan (SopS 12/1989), Iso-Britannian (SopS 24/1990), Amerikan Yhdysvaltojen (SopS 13/1996), Unkarin (SopS 20/2003), Chilen (SopS 85/2005), Serbian (SopS 30 ja 31/2016), Vietnamin (SopS 34 ja 35/2016), Israelin (SopS 40 ja 41/2016), Argentiinan (SopS 56 ja 57/2016) ja Etelä-Afrikan (SopS 2 ja 3/2018) kanssa. Sopimukset on tehty vastavuoroisuuden perusteella yleisen luvan antamiseksi edustuston henkilöstön perheenjäsenille, jotta he voisivat tehdä ansiotyötä vastaanottajavaltiossa. Suomessa tämä tarkoittaa sitä, että Maahanmuuttovirasto myöntää perheenjäsenelle hakemuksesta työn vastaanottamiseksi tarvittavan luvan ilman saatavuusharkintaa.

Sopimusmääräyksissä on sopimuskohtaisia eroja esimerkiksi liittyen sopimuksen piiriin kuuluvien perheenjäsenien määritelmään, mutta pääpiirteissään sopimukset ovat yhteneväisiä. Ansiotyön laadulle ei aseteta rajoituksia, mutta ammattiin mahdollisesti liittyvistä pätevyys-

vaatimuksista ei tehdä poikkeusta. Lupa voidaan evätä, jos turvallisuussyistä tehtävään voidaan palkata vain vastaanottajavaltion kansalainen. Työtä tekevä perheenjäsen ei ole vapautettu vastaanottajavaltion siviilioikeudellisesta ja hallinnollisesta lainkäyttövallasta kyseiseen ansiotyöhön liittyvissä kysymyksissä. Tämä vastaa Wienin diplomaattisopimuksen määräyksiä. Rikosoikeudellista koskemattomuutta sovelletaan myös perheenjäsenen ansiotyön yhteydessä ilmeneviin tekoihin, mutta lähettäjävaltio sitoutuu harkitsemaan perusteellisesti jokaista vastaanottajavaltion pyyntöä rikosoikeudellisesta koskemattomuudesta luopumiseksi sopimuksen perusteella. Perheenjäsenet ovat vastaanottajavaltion vero- ja sosiaaliturvajärjestelmien alaisia, kun kyse on ansiotyöstä. Perheenjäsenen työlupa katsotaan päättyneeksi virkamiehen tehtävän päättyessä vastaanottajavaltiossa. Työ, johon sopimuksen perusteella on ryhdytty, ei oikeuta perheenjäsentä jatkamaan asumista vastaanottajavaltiossa luvan päättymisen jälkeen.

2.2 Vieraan valtion diplomaattien puolisoiden ja perheenjäsenten työntekoa Suomessa koskeva kansallinen lainsäädäntö ja käytäntö

Ulkomaalaisen työskentely Suomessa edellyttää ulkomaalaislain (301/2004) nojalla työntekijän oleskelulupaa (3 § 1 momentin 6 kohta, 70–75 §, 78 §), ellei kyse ole työstä, jota on mahdollista tehdä muulla oleskeluluvalla (77 §) tai ilman oleskelulupaa (79 §). Ansiotyön tekemistä varten myönnettäviä oleskelulupia koskevaa sääntelyä on myös useissa erillislaeissa; laissa kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä kausityöntekijöinä työskentelyä varten (907/2017), laissa kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä yrityksen sisäisen siirron yhteydessä (908/2017) sekä laissa kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella (719/2018).

Työntekijän oleskelulupaa koskeva menettely on moniportainen, ja edellyttää toimenpiteitä työntekijältä. Työntekijän oleskelulupaa on haettava, jos työskentely ei ole mahdollista muulla oleskeluluvalla tai ilman oleskelulupaa. Työntekijän oleskelulupaa haettaessa työpaikka on oltava valmiina. Työntekijän oleskelulupa myönnetään pääsääntöisesti yhdelle ammattialalle, jolloin työntekijä voi tehdä useampaa saman alan työtä yhdellä luvalla.

Jos työntekijä tulee Suomeen työskentelemään jossakin ulkomaalaislain 77 §:ssä luetelluista tehtävistä, hän ei tarvitse työntekijän oleskelulupaa, vaan muun oleskeluluvan ansiotyötä varten, joka myönnetään erikseen kuhunkin pykälässä lueteltuun tehtävään. Ulkomaalaislain 77 §:n mukaisia tehtäviä ovat muun muassa erityisasiantuntijan, uskonnollisen tai aatteellisen yhdistyksen työntekijän, urheilijan, valmentajan tai urheilutuomarin työt. Osassa näissä tehtävistä on mahdollisuus työllistyä vain lyhytaikaisesti.

Työnteko on mahdollista kokonaan ilman oleskelulupaa ulkomaalaislain 79 §:ssä luetelluissa tilanteissa. Tällöin työntekijällä on kuitenkin oltava voimassa oleva viisumi, jos henkilö on viisumivelvollinen tai toisen maan myöntämä Schengen-oleskelulupa, joka mahdollistaa lyhytaikaisen luvallisen oleskelun Suomessa. Jos henkilö on viisumivapaan maan kansalainen, hän voi työskennellä ilman oleskelulupaa Suomessa niin kauan, kuin viisumivapaa oleskelu-aika on voimassa. Ilman oleskelulupaa Suomessa voi työskennellä muun muassa tulkki, opettaja, asiantuntija tai urheilutuomari, jos työtä tehdään kutsun tai sopimuksen nojalla enintään 90 päivää.

EU:n jäsenvaltion (taikka Sveitsin, Islannin, Norjan tai Liechtensteinin) kansalaisiin sovelletaan lähtökohtaisesti ulkomaalaislain 10 luvun (EU:n kansalaisen ja häneen rinnastettavan

oleskelu) säännöksiä. EU:n kansalaisilla on oikeus oleskella ja oikeus rajoittamattomaan työntekoon Suomessa. Kyseisten henkilöiden on kuitenkin rekisteröitävä oleskelunsa Maahanmuuttovirastossa kolmen kuukauden oleskelun jälkeen.

Ulkoministeriö myöntää ulkomaalaislain 69 §:n mukaisesti tilapäisen oleskeluluvan lähettäjävaltiota Suomessa edustavan diplomaatti- ja konsuliedustuston henkilökuntaan kuuluvalla ja hänen perheenjäsenelleen, riippumatta siitä, mistä lähettäjävaltiosta on kysymys. Valtiot voidaan jakaa kolmeen kategoriaan Suomessa kyseisiä henkilöitä koskevien käytäntöjen osalta: 1) EU:n jäsenvaltiot ja niihin rinnastettavat valtiot; 2) kolmannet maat, joiden kanssa Suomella on voimassa oleva perhe- ja puolisosopimus; 3) kolmannet maat, joiden kanssa Suomella ei ole voimassa olevaa perhe- ja puolisosopimusta. Ulkoministeriön myöntämät oleskeluluvat ovat erityistapauksia ulkomaalaislaissa eikä niiden kohdalla ole kyse tavanomaiseen maahanmuuttoon liittyvistä oleskeluluvista. Ulkomaalaislain 78 §:n 2 momentin mukainen perheenjäsenten työnteko-oikeus liittyy tavanomaisiin ulkomaalaislain mukaisesti myönnettäviin oleskelulupiin, ei ulkoministeriön myöntämiin diplomaattioleskelulupiin.

Vaikka EU:n jäsenvaltion (taikka Sveitsin, Islannin, Norjan tai Liechtensteinin) kansalaiseen sovelletaan lähtökohtaisesti ulkomaalaislain 10 luvun (EU:n kansalaisen ja häneen rinnastettavan oleskelu) säännöksiä, näitä ei kuitenkaan pääsääntöisesti sovelleta henkilöihin, joiden oleskelusta ulkoministeriö ulkomaalaislain 69 §:n mukaisesti päättää. Kyseiset henkilöt oleskelevat Suomessa ulkoministeriön myöntämän tilapäisen oleskeluluvan perusteella ja tällöin heidän oleskelunsa rinnastetaan ulkomaalaislain näkökulmasta muun kuin EU:n jäsenvaltion kansalaisen oleskeluun.

Diplomaattisia erioikeuksia ja vapauksia nauttivan EU:n jäsenvaltion kansalaisen tai häneen rinnastettavan henkilön työnteko-oikeus on käytännössä toteutunut siten, että henkilön työllistyessä ulkoministeriö peruuttaa myöntämänsä oleskeluluvan ja henkilö rekisteröi oleskeluoikeutensa Maahanmuuttovirastossa. Merkintä oleskeluoikeudesta tehdään ulkomaalaisrekisteriin (UMA) ja todistuksen rekisteröinnistä myöntää Maahanmuuttovirasto. Tämän jälkeen henkilöt oleskelevat, ulkomaalaislain näkökulmasta, Suomessa EU:n kansalaisina (eivätkä diplomaatti- tai konsuliedustuston henkilöstön perheenjäseninä). Suomen tulkinnan mukaan kyseiset henkilöt ovat tällöin kuitenkin kansainvälisen oikeuden näkökulmasta edelleen Wienin diplomaattisopimuksessa tarkoitettuja perheenjäseniä. EU:n kansalaisten diplomaattistatus säilyy myös työskentelyn aikana, mutta heitä ei Wienin diplomaattisopimuksen mukaisesti ole vapautettu työntekoon liittyvästä siviilioikeudellisesta ja hallinto-oikeudellisesta lainkäyttövallasta. Näissä tapauksissa EU:n kansalaisten ansiotyön tekeminen ei siten edellytä kahdenvälisiä sopimusjärjestelyjä Suomen ja kyseessä olevan EU:n jäsenvaltion välillä.

Kolmansien maiden edustustojen henkilöstön perheenjäsenet oleskelevat Suomessa niin ikään ulkoministeriön myöntämällä tilapäisellä oleskeluluvalla. Nämä henkilöt tarvitsevat pääsääntöisesti ulkomaalaislain 3 §:n 1 momentin 6 kohdassa tarkoitettua Maahanmuuttoviraston myöntämän työntekijän oleskeluluvan voidakseen vastaanottaa työtä Suomessa, ellei kyse ole työstä, jota edellä selostetuilla tavoin voidaan tehdä ilman työntekijän oleskelulupaa.

Niiden valtioiden osalta, joiden kanssa Suomi on tehnyt perhe- ja puolisosopimuksen, työntekijän oleskeluluvan hakemusmenettely käynnistyy sillä, kun lähettäjävaltio ilmoittaa nootilla ulkoministeriölle edustuston henkilön perheenjäsenen tai puolison aikomuksesta työllistyä Suomessa.

Ulkoministeriö selvittää hakijan aseman perheenjäsenenä ja muut sopimuksen soveltamisen edellytykset sekä ilmoittaa nootilla lähettäjävaltiolle tai asianomaiselle kansainväliselle järjestölle työntekijän oleskeluluvan hakemisesta Maahanmuuttovirastolta. Hakija liittää ulkoministeriön lähettämän vastausnootin Maahanmuuttovirastolle toimitettavaan oleskelulupahakemukseen.

Maahanmuuttovirasto myöntää työ- ja elinkeinotoimiston myönteisen osapäätöksen jälkeen ulkomaalaiselle työntekijän oleskeluluvan, jollei ulkomaalaislain 36 §:stä muuta johdu. Sopimusvaltioiden kohdalla Maahanmuuttovirasto tekee hakemukseen päätöksen ilman saatavuusharkintaa, mikä sujuvoittaa hakemusmenettelyä. Henkilö saa Maahanmuuttoviraston myönteisen päätöksen perusteella oleskelulupakortin, jossa on maininta työnteko-oikeuden perusteesta.

Saatuaan tiedon oleskeluluvan myöntämisestä ulkoministeriö peruuttaa perheenjäsenelle tai puolisolle myöntämänsä oleskeluluvan ja myöntää henkilölle kansainvälisen käytännön mukaisen henkilökortin ilman mainintaa oleskeluoikeudesta.

Jos lähettäjävaltiona olevan kolmannen maan ja Suomen välillä ei ole voimassa olevaa perhe- ja puolisosopimusta, perheenjäsenen tai puolison edellytyksiä saada Maahanmuuttovirastolta työntekijän oleskelulupa arvioidaan ulkomaalaislain säännösten mukaisesti (mm. saatavuusharkinta).

Työntekijän oleskeluluvan saatuaan puolison tai perheenjäsenen katsotaan edellä mainituissa tapauksissa ulkomaalaislain näkökulmasta oleskelevan Suomessa työntekijänä, mutta Wienin diplomaattisopimuksen näkökulmasta henkilö oleskelee Suomessa edelleen sopimuksessa tarkoitettuna perheenjäsenenä, jolla on diplomaattisopimuksen mukainen diplomaattistatus. Suomessa puolison/perheenjäsenen diplomaattistatuksen säilymiseen ei vaikuta se, mistä lähettäjävaltiosta on kysymys, sillä diplomaattistatus ja siihen liittyvät erioikeudet ja vapaudet määräytyvät aina Wienin diplomaattisopimuksen mukaan.

2.3 Euroopan unioni

Euroopan unioni on tehnyt perhe- ja puolisosopimuksia, joita sovelletaan unionin kolmansissa maissa työskentelevien virkamiesten puolisoihin ja perheenjäseniin. Toistaiseksi EU:n ja jäsenvaltioiden yhteisen sopimuksen tekeminen on osoittautunut hankalaksi, koska diplomaattiset erioikeudet ja vapaudet kuuluvat jäsenvaltioiden toimivaltaan ja koska käytäntö näiden säilyttämisestä työtä tekevilla puolisoilla ja perheenjäsenillä ei ole yhteneväinen EU:n jäsenvaltioissa. Joissain EU-maissa työskentelyn aloittava perheenjäsen menettää diplomaattistatuksensa kokonaan, ja joissain tämä menettää vain tietyt ansiotyöhön liittyvät erioikeudet ja vapaudet.

2.4 Nykytilan arviointi

Uusien perhe- ja puolisosopimusten tekemiselle on edelleen tarvetta. Useissa maissa edustus-tojen henkilökunnan puolisoitten työskentely on periaatteessa mahdollista, mutta työllistymisen edellytyksenä on diplomaattistatuksesta ja immunitetista luopuminen, ellei sopimusta tehdä. Ulkomaanedustustossa työskentelevien puolisoitten työllistyminen on haaste, johon ulkoministeriö pyrkii aktiivisesti vaikuttamaan. Puolison työskentelymahdollisuus ulkomaankierroksen aikana koetaan merkittäväksi kannustimeksi, joka vaikuttaa virkamiehen edellytyk-

siin siirtyä ulkomaanedustukseen. Perhe- ja puolisosopimusten tekeminen on tehokas tapa edistää puolisoiden työllistymismahdollisuuksia asemamaassa.

Ulkoministeriö teki laajan edustustokyselyn vuosina 2007 ja 2012–2013. Kyselyjen tarkoituksena oli selvittää ne maat, joiden kanssa neuvottelut perhe- ja puolisosopimuksen tekemiseksi voitaisiin aloittaa. Kyselyllä pyrittiin selvittämään puolisoiden ja perheenjäsenten työskentelyyn asemamaassa soveltuva sääntely ja käytännöt sekä keräämään tietoa mahdollisista kokemuksista asemamaassa työskentelystä. Toimenpidepyynnössä todettiin, että uusien sopimusten neuvottelussa lähtökohtana on tarveharkinta, jossa otetaan huomioon mm. suomalaisten mahdollisuudet työskennellä kohdemaassa ja vastaanottajavaltion olemassa olevat lainsäädännölliset esteet työnteolle sopimuksen puuttuessa.

Kyselyjen perusteella perhe- ja puolisosopimuksia tekivät mm. Alankomaat, Amerikan Yhdysvallat, Argentiina, Australia, Belgia, Brasilia, Chile, Espanja, Etelä-Afrikka, Etiopia, Intia, Irlanti, Israel, Italia, Itävalta, Kanada, Kazakstan, Kosovo, Kreikka, Kroatia, Kypros, Latvia, Liettua, Meksiko, Namibia, Peru, Portugali, Puola, Romania, Ruotsi, Saksa, Sambia, Serbia, Slovakia, Sveitsi, Tansania, Tanska, Tšekki, Turkki, Ukraina, Unkari, Vietnam, Viro ja Yhdistynyt kuningaskunta. Kyselyyn saatujen vastausten perusteella useimmat näistä valtioista tekivät perhe- ja puolisosopimuksia pitkälti Suomen käyttämää Euroopan neuvoston mallisopimusta vastaavan mallin pohjalta. Kaikkien valtioiden osalta vastausta ei saatu. Vastauksista Suomen kannalta relevantteja olivat muut kuin EU:n jäsenvaltiot ja ETA-valtiot ja näiden muiden maiden vastaukset otettiin jatkovalmisteluun.

Kriteereinä sopimuskumppanien valinnassa pidettiin ensinnäkin valtion jo tekemää ehdotusta Suomelle neuvottelujen aloittamisesta. Toiseksi edellytettiin, että valtiosopimus on kyseisessä maassa edellytyksenä puolison tai perheenjäsenen diplomaattistatuksen säilyttämisessä asemamaassa työskennellessään. Kolmanneksi edellytettiin, että Suomella on erityinen intressi saada sopimus aikaiseksi kyseisen maan kanssa huomioiden erityisesti se, että työskentely olisi muutoin mahdollista kyseisessä maassa ja puolisoilla, taikka perheenjäsenillä olisi halukkuutta ja edellytyksiä työskennellä kyseisessä maassa. Tällä perusteella ensimmäisessä vaiheessa neuvottelukumppaneiksi valikoituivat valtiot, joiden osalta kaikki kolme kriteeriä täyttyivät: Etiopia, Turkki, Serbia, Vietnam, Brasilia, Argentiina ja Peru. Lisäksi sovittiin, että resurssien salliessa neuvottelut voitaisiin aloittaa myös Tansanian, Israelin, Ukrainan, Intian ja Etelä-Korean kanssa. Ensimmäisen ja toisen vaiheen neuvottelutunnustelujen jälkeen neuvotteluja on käyty kumppanimaiden tai Suomen ulkomaanedustustojen tekemien aloitteiden pohjalta. Kesällä 2018 on aloitettu uusien sopimustarpeiden kartoittaminen.

On huomattava, että puolison työllistymisen esteenä on usein myös sellaisia asemamaan tilanteeseen liittyviä tekijöitä, jotka eivät ole poistettavissa perhe- ja puolisosopimuksin. Lisäksi on huomattava, että määrällisesti kaikki sopimukset ovat edistäneet vain muutaman työntekijän työllistymistä. Voimassa olevia sopimuksia on sovellettu 1990-luvulta lähtien noin 30 Suomessa työtä tekevään henkilöön. Näistä kaksi kolmasosaa on Yhdysvalloista. Sopimusten perusteella työllistyneistä suomalaisista ei ole saatavissa tarkkoja lukuja, mutta kyse on yksittäisistä henkilöistä.

3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Kolumbian ja Perun kanssa tehtyjen perhe- ja puolisosopimusten tavoitteena on mahdollistaa diplomaattisen edustuston, konsuliedustuston sekä kansainvälisessä järjestössä toimivan edus-

tuston henkilöstön perheenjäsenten työnteko kyseisissä maissa ilman, että heidän tarvitsee luopua diplomaattistatuksestaan niissä tapauksissa, joissa diplomaattistatuksesta luopuminen vastaanottajavaltion noudattaman käytännön mukaan muutoin olisi työskentelyn edellytyksenä. Vastaavasti Suomi takaa sopimuksissa työntöön edellytykset kyseisten maiden vastaavassa asemassa oleville puolisoille ja perheenjäsenille Suomessa.

Esityksen tavoitteena on hankkia eduskunnan hyväksyminen sopimuksille. Esitys sisältää myös ehdotukset niin sanotuiksi blankettilaeiksi, joilla saatetaan voimaan sopimusten lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset.

4 Esityksen vaikutukset

4.1 Taloudelliset vaikutukset

Esityksellä ei ole suoranaisia taloudellisia vaikutuksia.

4.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Sopimuksilla poistetaan ennakolta esteitä diplomaattisen edustuston, konsuliedustuston tai kansainvälisessä järjestössä toimivan edustuston henkilöstön puolisoitten ja perheenjäsenten työntöön niissä vastaanottajavaltioissa, joissa työntöön edellytyksenä on valtiosopimus. Puolisosopimusten edistäminen on ilmoitettu myös ulkoministeriön norminpurkuhankkeeksi. Sopimukset helpottavat myös Suomessa olevien vieraiden valtioiden edustustojen henkilökunnan perheenjäsenten työskentelyä. Suomessa tämän arvioidaan vähentävän asiaan osallisena olevien viranomaisten (ulkoministeriö, työ- ja elinkeinotoimistot, Maahanmuuttovirasto) neuvontaja selvitystyötä. Sopimusmaiden kohdalla saatavuusharkinnan poistuminen vähentää viranomaisten työtä ja sujuvoittaa lupakäsittelyä. Lisäksi sopimukset selkeyttävät mahdollisissa tulkintatilanteissa henkilön työskentelyyn liittyvää lainkäyttöä koskemattomuutta. Toisaalta sopimusten arvioidaan helpottavan Suomen ulkomailla olevien edustustojen henkilöstön tarvetta selvittää yksittäistapauksissa työntöön edellytyksiä.

Sopimukset vaikuttavat yksittäisten henkilöiden työllistymiseen Suomessa ja/tai sopimusvaltiossa. Voimassa olevia sopimuksia on sovellettu 1990-luvulta lähtien Suomessa noin 30 työtä tekevään henkilöön.

4.3 Muut yhteiskunnalliset vaikutukset

Perhe- ja puolisosopimuksilla edistetään osaltaan Suomen ulkomailla olevan diplomaattisen edustuston, konsuliedustuston tai kansainvälisessä järjestössä toimivan edustuston henkilöstön puolisoitten ja perheenjäsenten työntöön asemamaassa sekä vastavuoroisesti Suomessa toimivien sopimusvaltioiden edustustojen lähetetyn henkilöstön perheenjäsenten työntöön Suomessa. Sopimuksilla on myönteinen vaikutus myös Suomen edustustoissa työskentelevien puolustushallinnon ja muiden hallinnonalojen virkamiesten perheenjäsenten työllistymiseen. Sopimuksilla on merkitystä yksittäisen henkilön oikeussuojan kannalta, koska täydellistä luopumista diplomaattistatuksesta ei ole pidettävä suositeltavana edustuston henkilöstön puolisoitten työllistymisen mahdollistamiseksi. Täydellinen luopuminen voisi johtaa siihen, että diplomaattistatuksestaan luopuneeseen puolisoon tai perheenjäseneseen kohdistuvia vastaanottajavaltion toimia voitaisiin käyttää Wienin diplomaattisopimuksen tai Wienin konsulisopimuksen tarkoituksen ja päämäärän sivuuttamiseksi. Sopimuksen myötä työtätekevä puoliso ei luo-

vu diplomaattitavaksestaan, mutta häntä ei ole vapautettu siviilioikeudellisesta ja hallinnollisesta lainkäyttövallasta kyseiseen ansiotyöhön liittyvissä kysymyksissä, minkä voidaan katsoa palvelevan työnantajan etua sekä yhteiskunnan kokonaisuutta. Rikosoikeudellisesta koskemattomuudesta luopuminen tapahtuisi tapauskohtaisesti ansiotyöhön liittyvissä tapauksissa ulkoministeriön harkinnan mukaan.

Perhe- ja puolisosopimusten tekeminen edistää osaltaan tasa-arvolain ja yhdenvertaisuuslain tavoitteiden ja ministeriön perhepoliittisten tavoitteiden toteutumista. Perheen kokonaistilanteen vaikuttaessa yhä selvemmin siirtymishalukkuuteen, tavoitteena on löytää lisää siirtotalukkuutta ja sukupuolten tasa-arvoa tukevia käytäntöjä. Tämä on huomioitu myös ulkoministeriön tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmassa sukupuolten välisen tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Suunnitelman päivitetyn version on tarkoitus valmistua alkusyksystä 2018.

5 Asian valmistelu

Ulkoministeriö pyysi vuonna 2007 toimivaltaisten ministeriöiden lausuntoa uusien perhe- ja puolisosopimusten tekemisestä. Työministeriö ja sisäasiainministeriö katsoivat lausunnoissaan, että perhe- ja puolisosopimusten tekeminen ei ulkomaalaislain säännösten ja niin sanotun yhden luvan periaatteen mukaan ole mahdollista. Yhden luvan periaate perustui eduskunnan hallintovaliokunnan mietintöön ulkomaalaislain muutoksesta, jossa valiokunta totesi, että ulkomaalaisella voi olla vain yksi oleskelulupa kerrallaan (HE 28/2003 vp - HaVM 4/2004 vp). Tämän katsottiin merkitsevän, ettei samalla henkilöllä voi olla yhtä aikaa sekä työhön perustuvaa oleskelulupaa, että ulkoministeriön myöntämää oleskelulupaa. Ennen ulkomaalaislain voimaantuloa tehtyjen perhe- ja puolisosopimusten määräysten katsottiin kuitenkin olevan myös ulkomaalaislain muutoksen voimaantulon jälkeen muuttumattomina voimassa. Tämän katsottiin perustuvan ulkomaalaislain 1 §:ään sekä sen perusteluihin (HE 28/2003 vp) ja tulkinta vahvistettiin yhteisesti myös vuonna 2007 järjestetyssä ulkoministeriön, sisäasiainministeriön ja työministeriön välisessä kokouksessa.

Ulkoministeriö pyysi heinäkuussa 2012 uudelleen lausuntoja sisäasiainministeriöltä, työ- ja elinkeinoministeriöltä sekä Maahanmuuttovirastolta siitä, katsovatko ne uusien perhe- ja puolisosopimusten tekemisen mahdolliseksi voimassa olevan lainsäädännön puitteissa. Lausuntojen perusteella jatkuneessa valmistelussa päädyttiin ratkaisuun, jossa muiden kuin EU:n jäsenvaltioiden edustustojen virkamiesten perheenjäsenten työllistyessä Suomessa Maahanmuuttovirasto myöntäisi kyseisille henkilöille työntekijän oleskeluluvan, jolloin ulkoministeriön heille myöntämä tilapäinen oleskelulupa peruttaisiin. Tämä koskisi myös tilanteita, joissa sovelletaan Suomen ja lähettjävaltion välistä perhe- ja puolisosopimusta. Käytännön myötä yhden luvan periaatteen vastaista tilannetta ei syntyisi ja käytäntö olisi sopusoinnussa sekä ulkomaalaislain että Suomea velvoittavien Wienin diplomaatti- ja konsulisopimusten sekä perhe- ja puolisosopimusten määräysten kanssa. Ulkomaalaislakia katsottiin näin ollen olevan mahdollista tulkita siten, että myös uusien perhe- ja puolisosopimusten tekeminen olisi sopusoinnussa ulkomaalaislain säännösten kanssa ilman, että ulkomaalaislakia oli tarvetta muuttaa.

Samanaikaisesti kansallisen valmistelun kanssa ulkoministeriö järjesti laajan edustustokyselyn selvittääkseen perhe- ja puolisosopimusten tarvetta ja edellytyksiä. Edustustokyselyä on selostettu edellä jaksossa 2.4 Nykytilan arviointi.

Perhe- ja puolisosopimusneuvottelut käytiin Suomen mallisopimuksen perusteella, joka pohjautuu Euroopan neuvoston mallisopimukseen (Euroopan neuvoston ministerikomitean suositus nro R (87) 2, annettu 12 päivänä helmikuuta 1987). Neuvottelut käytiin pääosin edustustojen välityksellä siten, että ulkoministeriö antoi oikeudellista tukea neuvotteluihin.

Vuosien 2014–2015 aikana allekirjoitettiin viisi sopimusta: Argentiina, Brasilia, Israel, Serbia ja Vietnam. Sekä mallisopimuksesta että neuvotelluista sopimuksista pyydettiin lausunnot sisäministeriöltä, työ- ja elinkeinoministeriöltä ja Maahanmuuttovirastolta. Lausuntojen perusteella sopimukseen sisältyvää perheenjäsenen määritelmää tarkennettiin.

Vuoden 2016 aikana allekirjoitettiin kaksi uutta sopimusta: Etelä-Afrikka (21 päivänä kesäkuuta 2016) ja Intia (1 päivänä elokuuta 2016). Myös Etelä-Afrikan ja Intian sopimuksista pyydettiin kommentit valmisteluvaiheessa työ- ja elinkeinoministeriöltä, sisäministeriöltä sekä Maahanmuuttovirastolta ja esitetyt näkemykset huomioitiin sopimusten valmistelussa.

Sopimusneuvottelut Kolumbian kanssa aloitettiin kesällä 2016 ja Perun kanssa syksyllä 2015. Kolumbian kanssa tehty sopimus allekirjoitettiin 24 päivänä lokakuuta 2017, ja Perun kanssa tehty sopimus 17 päivänä toukokuuta 2018. Myös kyseisistä sopimuksista pyydettiin valmisteluvaiheessa kommentit työ- ja elinkeinoministeriöltä, sisäministeriöltä sekä Maahanmuuttovirastolta ja esitetyt näkemykset huomioitiin valmistelussa.

Hallituksen esityksestä pyydettiin lausunnot oikeusministeriöltä, sisäministeriöltä, opetus- ja kulttuuriministeriöltä, työ- ja elinkeinoministeriöltä ja Maahanmuuttovirastolta. Lausunnon antoivat määräaikaan mennessä sisäministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö ja Maahanmuuttovirasto, joista mikään ei nähnyt estettä sopimusten hyväksymiselle.

Sisäministeriö pyysi lausunnossaan huomioimaan ulkomaalaislain ansiotyötä varten myönnettävää muuta oleskelulupaa koskevan sääntelyn viimeaikaiset muutokset. Muuta oleskelulupaa koskevaa sääntelyä on kuvattu yleisperusteluiden jaksossa 2.2.

Maahanmuuttovirasto totesi lausunnossaan ansiotyön tekemistä varten myönnettäviä oleskelulupia koskevaa sääntelyä löytyvän nykyisin ulkomaalaislain lisäksi useista erillislaeista.

Hallituksen esityksen perusteluja on tarkennettu sisäministeriön ja Maahanmuuttoviraston lausuntojen perusteella.

YKSITYSKOHTAISET PERUSTELUT

1 Sopimusten sisältö ja suhde Suomen lainsäädäntöön

Sopimusten keskeinen sisältö kuvataan alla asiakokonaisuuksittain. Kumpikin sopimus on Suomen ja sopimusvaltion kahdenvälisen neuvotteluiden tulos, mistä johtuen asiakokonaisuuksien jaottelu artikloihin sekä artiklanumerointi poikkeavat sopimusten välillä toisistaan. Kunkin asiakokonaisuuden kohdalle on merkitty, mihin artiklaan kyseinen asiakokonaisuus sopimuksissa sisältyy.

Johdanto, ansiotyön salliminen ja luvan myöntämisen vastavuoroisuus. Sopimusten johdannossa tai erillisessä asiaa koskevassa artiklassa ilmaistaan osapuolten tahto sallia vapaan ansiotyön tekeminen virallisissa tehtävissä alueillaan työskentelevien diplomaattisten tai kon-

suliedustustojen jäsenten sekä tietyissä tapauksissa kansainvälisissä järjestöissä toimivien edustustojen jäsenten perheenjäsenille. Työntekoluvan myöntämisessä noudatetaan vastavuoroisuutta.

Ansiotyön sallimista ja luvan myöntämisen vastavuoroisuutta koskevia määräyksiä on Suomen ja Kolumbian sekä Suomen ja Perun välillä tehtyjen sopimusten 1 artiklassa.

Määritelmät. Artiklassa määritellään sopimuksen keskeinen termistö. Perhe- ja puolisosopimusten soveltamisen kannalta keskeisiä termejä ovat ”työntekijä”, ”perheenjäsen” ja ”ansiotyö”. Kyseessä olevissa sopimuksissa termiä ”työntekijä” ei suoraan määritellä, vaan sopimuksissa käytetään ilmaisua edustuston tai henkilökunnan jäsen. Näiden termien kautta kuvataan se lähetettyjen työntekijöiden piiri, jonka perheenjäsenten osalta kyseinen sopimus soveltuu.

Suomessa perheenjäsenen määritelmä ilmenee ulkomaalaislain 37 §:stä (380/2006), jonka mukaan perheenjäseneksi katsotaan Suomessa asuvan henkilön aviopuoliso sekä alle 18-vuotias naimaton lapsi, jonka huoltaja on Suomessa asuva henkilö tai tämän aviopuoliso. Perheenjäseneksi katsotaan myös samaa sukupuolta oleva henkilö, jos parisuhde on kansallisesti rekisteröity. Aviopuolisoihin rinnastetaan jatkuvasti yhteisessä taloudessa avioliitonomaisissa olosuhteissa elävät henkilöt sukupuolestaan riippumatta. Tällaisen rinnastuksen edellytyksenä on, että he ovat asuneet vähintään kaksi vuotta yhdessä. Asumisaikaa ei edellytetä, jos henkilöillä on yhteisessä huollossa oleva lapsi tai jos on muu painava syy. Painavana syynä on käytännössä pidetty edustuston virallista ilmoitusta perhesiteestä. Lapsen rinnastetaan myös alle 18-vuotias naimaton lapsi, joka on huoltajansa tosiasiallisessa huollossa ja tosiasiallisen huollon tarpeessa oleskelulupahakemuksen ratkaisupäivänä, mutta jonka huoltosuhteesta ei ole saatavissa virallista selvitystä (kasvatilapsi).

Suomen ja Kolumbian välisen sopimuksen 2 artiklassa ”perheenjäsenen” määritelmä tarkoittaa diplomaattisen edustuston, konsuliedustuston tai kansainvälisessä hallitusten välisessä järjestössä toimivan edustuston jäsenen puolisoa tai asianmukaisesti tunnustettua pysyvää kumppania, jonka lähettäjävaltio on asianmukaisesti tunnustanut tällaiseksi kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti ja joka on ilmoitettu vastaanottajavaltiolle tällaiseksi. Lisäksi ”perheenjäsenen” määritelmä tarkoittaa naimatonta huollettavaa alle 18-vuotiasta lasta tai diplomaattisen edustuston, konsuliedustuston tai kansainvälisessä hallitusten välisessä järjestössä toimivan edustuston jäsenen kotitalouden pysyvää jäsentä, joka kyseisen diplomaattisen edustuston, konsuliedustuston tai kansainvälisessä hallitusten välisessä järjestössä toimivan edustuston on ilmoitettava vastaanottajavaltiolle ja jonka vastaanottajavaltio on hyväksynyt.

Suomen ja Perun välisen sopimuksen 2 artiklassa ”perheenjäsen” tarkoittaa henkilöä, joka jakaa pysyvästi yhteisen asunnon tai asuinpaikan sellaisen lähettäjävaltion edustuston diplomaattisen henkilökunnan, konsuliedustuston henkilökunnan tai hallinnollisen tai teknillisen henkilökunnan jäsenen kanssa, joka on nimitetty virkatehtävään vastaanottajavaltioon toimimaan diplomaattisen edustuston tai konsuliedustuston jäsenenä, ja on tämän henkilökunnan jäsenen perheenjäsen ja jonka aseman tällaisena perheenjäsenenä lähettäjävaltio on ilmoittanut ja vastaanottajavaltio on tunnustanut kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti.

Suomessa diplomaattisen henkilökunnan perheenjäsenten osalta tulkinnan lähtökohtana on ulkomaalaislain 37 §. Koska perheenjäsen on määritelty Suomessa ulkomaalaislain 37 §:ssä, perheenjäsenen määritelmä kuuluu lainsäädännön alaan.

Työntekoon liittyvät hallinnolliset järjestelyt. Ansiotyön tekeminen perhe- ja puolisosopimuksen nojalla edellyttää lähettäjävaltion diplomaattisen tai konsuliedustuston tai kansainvälisessä järjestössä olevan edustuston tekemää ilmoitusta vastaanottajavaltion ulkoministeriön protokollapalveluille.

Lähettäjävaltio tai Suomessa sijaitsevan kansainvälisen järjestön edustusto ilmoittaa nootilla ulkoministeriölle edustuston henkilön perheenjäsenen tai puolison aikomuksesta työllistyä Suomessa. Ulkoministeriö selvittää hakijan aseman perheenjäsenenä ja muut sopimuksen soveltamisen edellytykset sekä ilmoittaa nootilla lähettäjävaltiolle tai asianomaiselle kansainväliselle järjestölle työntekijän oleskeluluvan hakemisesta Maahanmuuttovirastolta. Hakija liittää ulkoministeriön lähettämän vastausnootin Maahanmuuttovirastolle toimitettavaan oleskelulupahakemukseen.

Perheenjäsen tai puoliso hakee Maahanmuuttovirastolta työntekijän oleskelulupaa normaali-menettelyyn (ml. TE-toimiston osapäätös) mukaisesti, mutta hakemusmenettelyyn ei kuitenkaan liity saatavuusharkintaa. Maahanmuuttovirasto myöntää työ- ja elinkeinotoimiston myönteisen osapäätöksen jälkeen ulkomaalaiselle työntekijän oleskeluluvan, jollei ulkomaalaislain 36 §:stä muuta johdu. Jos päätös on myönteinen, saa hakija oleskelulupakortin osoituksena voimassa olevasta oleskeluluvasta. Oleskelulupakortista ilmenee myös työntekoaikaisuus.

Ulkoministeriön ulkomaalaislain 69 §:n nojalla myöntämä oleskelulupa peruutetaan perheenjäsenen tai puolison aloittaessa ansiotyön, ja henkilölle myönnetään uusi henkilökortti, jossa ei ole mainintaa oleskeluoikeudesta. Käytäntö noudattaa yhden luvan periaatetta, ja sillä on pyritty ehkäisemään kahden oleskeluluvan samanaikaisesta voimassaolosta mahdollisesti seuraavia epäselvyyksiä.

Suomessa noudatettavia oleskelu- ja työlupakäytäntöjä on selostettu myös Nykytilaa koskevassa jaksossa 2.2.

Lupa tehdä ansiotyötä lakkaa pääsääntöisesti olemasta voimassa silloin, kun luvanhaltija ei ole enää perheenjäsenen asemassa, kun luvan perusteena ollut työsuhde tai tehtävä päättyy, kun lähetetyn työntekijän virkatehtävä vastaanottajavaltiossa päättyy, tai kun jompikumpi perhe- ja puolisosopimuksen osapuolista irtisanoo sopimuksen. Perheenjäsenen diplomaattinen asema Suomessa päättyy kuitenkin aina, kun lähetetyn työntekijän virkatehtävä päättyy ja hän poistuu maasta.

Perhe- ja puolisosopimuksen perusteella tehtävä ansiotyö ei oikeuta perheenjäsentä jatkamaan oleskeluaan vastaanottajavaltiossa, eikä pysymään sellaisessa ansiotyössä tai ryhtymään toiseen ansiotyöhön vastaanottajavaltiossa sen jälkeen, kun luvan voimassaolo on päättynyt. Diplomaatin perheenjäsenenä tapahtunutta tilapäistä oleskelua ei huomioida myöskään pysyvän oleskeluluvan myöntämiseen ulkomaalaislain 56 §:n nojalla vaadittavaksi oleskeluksi, mikäli perheenjäsen myöhemmin hakisi pysyvää oleskelulupaa.

Ansiotyön tekemistä koskevia hallinnollisia järjestelyjä käsitteleviä sopimusmääräyksiä sisältyy Suomen ja Kolumbian välisen sopimuksen 4 artiklaan ja 3 artiklan 4 kappaleeseen sekä Suomen ja Perun välisen sopimuksen 4 artiklaan ja 3 artiklan 3 kohtaan. Työntekoon liittyvistä luvista ja niitä koskevasta menettelystä on säädetty ulkomaalaislain 5 luvussa. Määräykset kuuluvat lainsäädännön alaan.

Tutkintojen tunnustaminen, erityispätevyyttä edellyttävät ja kansallisen turvallisuuden perusteella rajatut tehtävät. Perhe- ja puolisosopimus ei merkitse tutkintojen, todistusten tai opintojen automaattista vastavuoroista tunnustamista osapuolten välillä. Tällainen tunnustaminen edellyttää vastaanottajavaltiossa voimassa olevien menettelyiden sekä asiaa koskevien lainsäädännöllisten ja hallinnollisten määräysten noudattamista. Sopimusmääräyksellä pyritään turvaamaan kansallisesti yhdenmukaisten ammatillisten vaatimusten noudattaminen hauduttaessa erityispätevyyttä edellyttäviin tehtäviin.

Perheenjäsenelle sopimuksen perusteella myönnetty lupa tehdä ansiotyötä ei myöskään merkitse henkilökohtaisiin ominaisuuksiin, ammattipätevyyteen tai muihin syihin perustuvaa vapautusta työsuhteeseen tavanomaisesti sovellettavista vaatimuksista, menettelyistä tai maksuista. Ansiotyön luonteelle tai lajille ei lähtökohtaisesti ole sopimuksissa asetettu rajoituksia.

Kolumbian kanssa tehdyn sopimuksen 3 artiklan 2 kappaleessa vastaanottajavaltiolle on varattu oikeus evätä luvan myöntäminen työhön, jota turvallisuussyistä voi tehdä vain vastaanottajavaltion kansalainen. Myös Suomen ja Perun välisen sopimuksen 3 artiklan 1 kohdassa on vastaanottajavaltiolle varattu oikeus väliaikaisesti evätä tai peruuttaa lupa tehdä ansiotyötä tapauksissa, joissa palvelukseen voidaan turvallisuussyistä ottaa ainoastaan vastaanottajavaltion kansalaisia. Ilman nimenomaista tämän sisältöistä sopimusmääräystäkin on katsottava, ettei vastaanottajavaltiolla ole velvollisuutta myöntää lupaa ansiotyöhön perhe- ja puolisosopimuksen nojalla silloin, kun on kyse tehtävistä, joihin kansallisen lainsäädännön mukaan voidaan nimittää vain vastaanottajavaltion kansalainen.

Tutkintojen tunnustamisen sekä erityispätevyyttä edellyttävän ammattityön asettamia rajoitteita käsitteleviä sopimusmääräyksiä sisältyy Suomen ja Kolumbian välisen sopimuksen 3 artiklan 2 ja 3 kappaleeseen sekä Suomen ja Perun välisen sopimuksen 3 artiklan 1 ja 2 kohtaan. Tutkintojen tunnustamisesta vastaa Suomessa Opetushallitus, joka toimii EU:n yleisen tutkintojen tunnustamisjärjestelmän kansallisena yhteyspisteenä. Opetushallitus jakaa tietoa tunnustamisjärjestelmästä sekä tutkintojen tunnustamismenettelyistä. Tutkintojen tunnustamisesta on Suomessa säädetty esimerkiksi laissa ulkomailla suoritettujen korkeakouluopintojen tuottamasta virkakelpoisuudesta (1385/2015) sekä laissa ammattipätevyyden tunnustamisesta (1384/2015). Valtion virkamieslain 7 §:ssä (948/2017) luetellaan virat, joihin voidaan nimittää vain Suomen kansalainen, ja jotka siten muodostavat niiden tehtävien rungon, joihin ei myönnetä työlupaa sopimusten kansallisen turvallisuuden perusteella rajoitettuja tehtäviä koskevien määräysten perusteella. Tällaisia virkoja ovat muun muassa ministeriöiden kansliapäälliköiden, valtiosihteerien ja osastopäälliköiden virat, ulkoasiainhallinnon virat, tuomarin virat, virastojen päälliköiden virat, poliisimiehen virat, puolustusvoimien, puolustusministeriön sekä rajavartiolaitoksen virat sekä suojelupoliisin virat. Valtion virkamieslaissa lueteltujen virkojen lisäksi on katsottava, että myös yksityissektorin työt voivat kuulua sopimusten rajoittavien määräysten piiriin silloin, kun niihin sisältyy kansalliseen turvallisuuteen vaikuttavien tehtävien hoitoa. Määräykset kuuluvat lainsäädännön alaan.

Siviili- ja hallinto-oikeudellinen koskemattomuus. Sopimusmääräyksen nojalla perheenjäsenet, jotka nauttivat lainkäytöllistä koskemattomuutta Wienin diplomaattisopimuksen, Wienin konsulisopimuksen tai muun sovellettavan kansainvälisen asiakirjan perusteella, ja jotka tekevät ansiotyötä perhe- ja puolisosopimuksen mukaisesti, eivät nauti koskemattomuutta siviili- ja hallinto-oikeudellisesta lainkäytöstä tai tuomioiden täytäntöönpanosta sellaisten tekojen ja laiminlyöntien osalta, jotka on tehty kyseisen ansiotyön yhteydessä, ja jotka kuuluvat vastaanottajavaltion siviili- tai hallinto-oikeudelliseen lainkäyttövaltaan.

Sopimusmääräys ei merkitse luopumista siviili- ja hallinto-oikeudellisesta koskemattomuudesta muiden kuin ansiotyön yhteydessä tehtyjen tekojen tai laiminlyöntien osalta.

Siviili- ja hallinto-oikeudellista koskemattomuutta käsittelevät sopimusmääräykset sisältyvät Suomen ja Kolumbian sekä Suomen ja Perun välillä tehtyjen sopimusten 5 artiklaan. Lainkäytöstä sekä etsinnästä, takavarikosta, menettämisseuraamuksesta ja muista pakkotoimenpiteistä säädetään Suomessa lailla. Lainkäyttöllinen koskemattomuus merkitsee vapautusta tuomiovalasta. Omaisuuden vapautus pakkotoimista koskee erilaisia hallinnollisia ja prosessuaalisia pakkokeinoja ja turvaamistoimenpiteitä. Sopimusten siviili- ja hallinto-oikeudellista koskemattomuutta käsittelevät määräykset kuuluvat lainsäädännön alaan.

Rikosoikeudellinen koskemattomuus. Wienin diplomaattisopimukseen, Wienin konsulisopimukseen tai muuhun sovellettavaan kansainväliseen asiakirjaan perustuvasta rikosoikeudellisesta koskemattomuudesta luopuminen ei seuraa suoraan perhe- ja puolisosopimusten määräyksistä, vaan edellyttää nimenomaista toimenpidettä lähettäjävaltiolta.

Kun on kyse perheenjäsenestä, joka nauttii rikosoikeudellista koskemattomuutta jonkin edellä mainitun sopimuksen perusteella, ja on syytettynä työnsä yhteydessä tehdystä rikoksesta, vastaanottajavaltion on esitettävä virallinen, kirjallinen pyyntö lähettäjävaltiolle tämän perheenjäsenen rikosoikeudellisesta koskemattomuudesta luopumiseksi, ja lähettäjävaltion on vakavasti harkittava, suostuuko se esitettyyn pyyntöön.

Lähettäjävaltion antama suostumus rikosoikeudellisesta koskemattomuudesta luopumiseen ei sisällä suostumusta mahdollisesti annettavan tuomion täytäntöönpanon osalta. Tuomion täytäntöönpano edellyttää erillistä pyyntöä koskemattomuudesta luopumiseksi tuomion täytäntöönpanon osalta, ja lähettäjävaltion tähän antamaa suostumusta.

Rikosoikeudellista koskemattomuutta käsittelevät sopimusmääräykset sisältyvät Suomen ja Kolumbian sekä Suomen ja Perun välillä tehtyjen sopimusten 6 artiklaan. Rikosoikeudellista lainkäyttöä säännellään Suomessa rikoslalla (39/1889) ja rikosprosessilainsäädännöllä. Määräykset kuuluvat siten lainsäädännön alaan.

Verotus- ja sosiaaliturvajärjestelmät. Perhe- ja puolisosopimusten nojalla tehtävään ansiotyöhön sovelletaan työntekevaltion vero- ja sosiaaliturvalainsäädäntöä.

Verotus- ja sosiaaliturvajärjestelmiä käsittelevät sopimusmääräykset sisältyvät Suomen ja Kolumbian sekä Suomen ja Perun välillä tehtyjen sopimusten 7 artiklaan. Verovelvollisuuden perusteista säädetään perustuslain (731/1999) 81 §:n mukaan lailla, ansiotulojen verotuksen osalta erityisesti tuloverolaissa (1535/1992). Sosiaaliturvaa koskevat säädökset ovat niin ikään yksilön oikeuksiin ja velvollisuuksiin vaikuttavina laintasoisia (perustuslain 80 §).

Riitojen ratkaiseminen. Niiltä osin, kuin riitojen ratkaisemisesta on sovittu, sopimusten tulkintaa tai soveltamista koskevat erimielisyydet ratkaistaan diplomaattiteitse osapuolten keskinäisillä neuvotteluilla. Riitojen ratkaisemista käsittelevät sopimusmääräykset sisältyvät Suomen ja Kolumbian välisen sopimuksen 8 artiklaan sekä Suomen ja Perun välisen sopimuksen 9 artiklaan.

Sopimuksen muuttaminen. Sopimuksia voidaan muuttaa osapuolten keskinäisellä kirjallisella suostumuksella. Muutosten voimaantuloon sovelletaan samoja menettelyitä kuin koko so-

pimuksen voimaantuloon. Sopimuksen muuttamista käsittelevät sopimusmääräykset sisältyvät Suomen ja Kolumbian välisen sopimuksen 9 artiklaan ja Suomen ja Perun välisen sopimuksen 8 artiklaan.

Voimaantulo. Sopimukset edellyttävät voimaantullakseen, että kumpikin sopimuspuoli käsittelee sopimuksen kansallisten menettelyjensä mukaisesti.

Voimaantulomääräykset sisältyvät Suomen ja Kolumbian sekä Suomen ja Perun välillä tehtyjen sopimusten 10 artiklaan.

2 Lakiehdotusten perustelut

1 § Lakiehdotusten 1 § sisältää säännöksen, jolla saatettaisiin voimaan sopimusten lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset. Lainsäädännön alaan kuuluvista määräyksistä on tehty tarkemmin selkoa esityksen yksityiskohtaisissa perusteluissa.

2 § Sopimusten muiden kuin lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ehdotetaan säädettävän valtioneuvoston asetuksella.

3 § Lakien voimaantulosta säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella. Lakien on tarkoitus tulla voimaan samanaikaisesti kuin sopimus tulee voimaan.

3 Voimaantulo

Suomen ja Kolumbian sekä Suomen ja Perun välinen sopimus tulee voimaan toiseksi seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä sen jälkeen, kun jälkimmäinen ilmoitus sopimuksen voimaantulon edellyttämien sisäisten menettelyjen päättämisestä on otettu vastaan.

Suomi vastaanotti ilmoituksen sopimuksen voimaansaattamiseksi tarpeellisten kansallisten menettelyiden saattamisesta päätökseen Kolumbialta 11 päivänä joulukuuta 2017 ja Perulta 24 päivänä lokakuuta 2018.

Kumpaakin sopimusta koskeva voimaansaattamislaki on tarkoitettu tulemaan voimaan samanaikaisesti kyseisen sopimuksen kanssa.

Sopimukset eivät sisällä Ahvenanmaan lainsäädäntövaltaan kuuluvia määräyksiä, eikä sopimusten voimaansaattamislaille ole siten tarpeen hankkia Ahvenanmaan maakuntapäivien hyväksyntää.

4 Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus ja käsittelyjärjestys

Perustuslain 94 §:n 1 momentin mukaan eduskunta hyväksyy sellaiset valtiosopimukset ja muut kansainväliset velvoitteet, jotka sisältävät lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä tai ovat muutoin merkitykseltään huomattavia taikka vaativat perustuslain mukaan muusta syystä eduskunnan hyväksymisen. Perustuslakivaliokunnan tulkintakäytännön mukaan eduskunnan hyväksymistoimivalta kattaa kaikki aineelliselta luonteeltaan lain alaan kuuluvat kansainvälisen veloitteen määräykset. Määräykset luetaan kuuluviksi lainsäädännön alaan, jos (1) määräys koskee jonkin perustuslaissa turvatus perusoikeuden käyttämistä tai rajoittamista, (2) määräys muutoin koskee yksilön oikeuksien tai velvollisuuksien perusteita, (3) määräyksen

tarkoittamasta asiasta on perustuslain mukaan säädettävä lailla, (4) määräyksen tarkoittamasta asiasta on voimassa lain säännöksiä tai (5) jos määräyksen tarkoittamasta asiasta on Suomessa vallitsevan käsityksen mukaan säädettävä lailla. Kysymykseen ei vaikuta, onko jokin määräys ristiriidassa vai sopusoinnussa Suomessa lailla annetun säännöksen kanssa (PeVL 11/2000 vp, PeVL 12/2000 vp ja PeVL 45/2000 vp).

Eduskunnan hyväksyttäväksi esitetyt perhe- ja puolisosopimusten lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset koskevat työntekoon liittyviä hallinnollisia järjestelyitä, siviili- ja hallinto-oikeudellista sekä rikosoikeudellista koskemattomuutta ja siitä luopumista, verotus- ja sosiaaliturvajärjestelmiä, tutkintojen tunnustamista sekä kansallisesta turvallisuudesta johtuvia rajoitteita työlupien myöntämiseen. Myös sopimusten keskeiset määritelmät sisältävän artiklan on katsottava kuuluvan lainsäädännön alaan siltä osin, kuin sopimuksissa määritellyt käsitteet koskevat lainsäädännön alaan kuuluvia asioita. Tällöin määritelmät vaikuttavat välillisesti näiden lainsäädännön alaan kuuluvien aineellisten määräysten sisältöön ja soveltamiseen ja kuuluvat siksi itsekin lainsäädännön alaan (PeVL 6/2001 vp ja PeVL 24/2001 vp). Lainsäädännön alaan kuuluviksi määritelmiksi voidaan edellä olevan perusteella katsoa perheenjäsenen määritelmä.

Edellä olevan perusteella ja perustuslain 94 §:n mukaisesti esitetään, että

eduskunta hyväksyisi diplomaattisten edustustojen, konsuliedustustojen tai kansainvälisessä hallitusten välisessä järjestössä toimivien edustustojen jäsenten perheenjäsenten ansiotyöstä Suomen tasavallan hallituksen ja Kolumbian tasavallan hallituksen välillä Bogotassa 24 päivänä lokakuuta 2017 tehdyn sopimuksen, sekä

eduskunta hyväksyisi diplomaattisten edustustojen tai konsuliedustustojen diplomaattisen henkilökunnan, konsuliedustuston henkilökunnan tai hallinnollisen tai teknillisen henkilökunnan perheenjäsenten ansiotyöstä Suomen tasavallan ja Perun tasavallan välillä Limassa 17 päivänä toukokuuta 2018 tehdyn sopimuksen.

Koska sopimukset sisältävät määräyksiä, jotka kuuluvat lainsäädännön alaan, annetaan samalla eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

diplomaattisten edustustojen, konsuliedustustojen tai kansainvälisessä hallitusten välisessä järjestössä toimivien edustustojen jäsenten perheenjäsenten ansiotyöstä Kolumbian kanssa tehdystä sopimuksesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Diplomaattisten edustustojen, konsuliedustustojen tai kansainvälisessä hallitusten välisessä järjestössä toimivien edustustojen jäsenten perheenjäsenten ansiotyöstä Suomen tasavallan hallituksen ja Kolumbian tasavallan hallituksen välillä Bogotassa 24 päivänä lokakuuta 2017 tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset ovat lakina voimassa sellaisina kuin Suomi on niihin sitoutunut.

2 §

Sopimuksen muiden kuin lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

3 §

Tämän lain voimaantulosta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

2.

Laki

diplomaattisten edustustojen tai konsuliedustustojen diplomaattisen henkilökunnan, konsuliedustuston henkilökunnan tai hallinnollisen tai teknillisen henkilökunnan perheenjäsenten ansiotyöstä Perun kanssa tehdystä sopimuksesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Diplomaattisten edustustojen tai konsuliedustustojen diplomaattisen henkilökunnan, konsuliedustuston henkilökunnan tai hallinnollisen tai teknillisen henkilökunnan perheenjäsenten ansiotyöstä Suomen tasavallan ja Perun tasavallan välillä Limassa 17 päivänä toukokuuta 2018 tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset ovat lakina voimassa sellaisina kuin Suomi on niihin sitoutunut.

2 §

Sopimuksen muiden kuin lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

3 §

Tämän lain voimaantulosta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Helsingissä 15 päivänä marraskuuta 2018

Pääministeri

Juha Sipilä

Ulkoministeri Timo Soini

SOPIMUS SUOMEN TASAVALLAN HALLITUKSEN JA KOLUMBIAN TASAVALLAN HALLITUKSEN VÄLILLÄ DIPLOMAATTISTEN EDUSTUSTOJEN, KONSULIEDUSTUSTOJEN TAI KANSAINVÄLISESSÄ HALLITUSTEN VÄLISESSÄ JÄRJESTÖSSÄ TOIMIVIEN EDUSTUSTOJEN JÄSENTEN PERHEENJÄSENTEN ANSIOTYÖSTÄ

AGREEMENT BETWEEN GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF FINLAND AND THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF COLOMBIA ON GAINFUL OCCUPATION OF DEPENDENTS OF MEMBERS OF DIPLOMATIC MISSIONS, CONSULAR POSTS OR MISSIONS TO AN INTERNATIONAL GOVERNMENTAL ORGANIZATION

Suomen tasavallan hallitus ja Kolumbian tasavallan hallitus (jäljempänä "osapuolet"), jotka

The Government of the Republic of Finland and the Government of the Republic of Colombia (hereinafter referred to as the "Parties"),

ymmärtävät, että diplomaattisen edustuston, konsuliedustuston tai kansainvälisessä hallitusten välisessä järjestössä toimivan edustuston jäsenen perheenjäsenet, erityisesti puoliso tai pysyvä kumppani, jotka kuuluvat tämän jäsenen talouteen, saattavat tahtoa työskennellä siinä valtiossa, josta diplomaattisen edustuston, konsuliedustuston tai kansainvälisessä hallitusten välisessä järjestössä toimivan edustuston jäsenelle osoitetaan tehtävä,

Realizing that the family members, in particular spouses and permanent companions/partners, of members of a diplomatic mission or consular post or mission to an international governmental organization who form part of the household of the latter may wish to work in the State where the member of a diplomatic mission or consular post or mission to an international governmental organization is assigned duty,

tahtovat helpottaa näiden perheenjäsenten ansiotyön tekemistä vastaanottajavaltiossa,

Desirous of facilitating the engagement of such family members in Gainful Occupation in the receiving State,

ovat sopineet seuraavasta:

Have reached the following Agreement:

1 artikla

Article 1

Tarkoitus

Purpose

Suomen tasavallan hallitus ja Kolumbian tasavallan hallitus sopivat vastavuoroisesti, että sellaisten lähettäjävaltion diplomaattisten edustustojen, konsuliedustustojen tai kansainvälisessä hallitusten välisessä järjestössä toimivien edustustojen jäsenten perheenjäsenille, jotka on lähetetty virkatehtävään vastaanottajavaltioon toimimaan diplomaattisen edustuston, konsuliedustuston tai kansainvälisessä hallitusten välisessä jär-

The Government of the Republic of Finland and the Government of the Republic of Colombia agree, on the basis of reciprocity, that Dependents of Members of a Diplomatic Mission or Consular Post or Mission to an International Governmental Organization of the sending State assigned to official duty in the receiving State as members of a diplomatic mission or consular post or as members of a mission to an international organi-

jestössä toimivan edustuston jäsenenä, annetaan lupa tehdä ansiotyötä vastaanottajavaltiossa tämän sopimuksen määräysten mukaisesti.

2 artikla

Määritelmät

Tässä sopimuksessa:

1. ”diplomaattisen edustuston, konsuliedustuston tai kansainvälisessä hallitusten välisessä järjestössä toimivan edustuston jäsen” tarkoittaa lähettäjävaltiosta peräisin olevaa henkilöä, joka ei ole vastaanottajavaltion kansalainen tai asu siellä pysyvästi ja joka lähetetään virkatehtävään toimimaan vastaanottajavaltiossa olevan diplomaattisen edustuston, konsuliedustuston tai kansainvälisessä hallitusten välisessä järjestössä toimivan edustuston jäsenenä 18 päivänä huhtikuuta 1961 tehdyn diplomaattisia suhteita koskevan Wienin yleissopimuksen tai 24 päivänä huhtikuuta 1963 tehdyn konsulisuhdetta koskevan Wienin yleissopimuksen mukaisesti;

2. "perheenjäsen" tarkoittaa

a. diplomaattisen edustuston, konsuliedustuston tai kansainvälisessä hallitusten välisessä järjestössä toimivan edustuston jäsenen puolisoa tai asianmukaisesti tunnustettua pysyvää kumppania, jonka lähettäjävaltio on asianmukaisesti tunnustanut tällaiseksi kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti ja joka on ilmoitettu vastaanottajavaltiolle tällaiseksi;

b. naimatonta huollettavaa alle 18-vuotiasta lasta; tai

c. diplomaattisen edustuston, konsuliedustuston tai kansainvälisessä hallitusten välisessä järjestössä toimivan edustuston jäsenen kotitalouden pysyvää jäsentä, joka kyseisen diplomaattisen edustuston, konsuliedustuston tai kansainvälisessä hallitusten välisessä järjestössä toimivan edustuston on

are permitted to engage in Gainful Occupation in the receiving State in accordance with the terms of this Agreement.

Article 2

Definitions

For the purpose of this Agreement:

1. “Member of a Diplomatic Mission or Consular Post or Mission to an International Governmental Organization” means a person from the sending State who is not a national of or a permanent resident in the receiving State and is assigned to official duty as a member of a diplomatic mission or a consular post or as member of a mission to an international organization in the receiving State, in accordance with the Vienna Convention on Diplomatic Relations of 18 April 1961 or the Vienna Convention on Consular Relations of 24 April 1963.

2. “Dependent” means:

a. The spouse or the duly recognized permanent companion/partner of a Member of a Diplomatic Mission or Consular Post or Mission to an International Governmental Organization, duly recognized as such by the sending State in accordance with its internal legislation and so notified to the receiving State;

b. Unmarried dependent child under 18 years of age; or

c. Any permanent member of the household of a Member of a Diplomatic Mission or Consular Post or Mission to an International Organization to be notified to the receiving State by the diplomatic mission, consular post or mission to an international organization and approved by such

ilmoitettava vastaanottajavaltiolle ja jonka vastaanottajavaltio on hyväksynyt; State.

3. ”ansiotyö” tarkoittaa perheenjäsenen:
- a. työskentelyä yksityisen työsopimuksen perusteella;
 - b. itsenäistä ammatin harjoittamista;
 - c. itsenäistä yksityistä yritystoimintaa; tai
 - d. vastikkeellista työsuhdetta tai ansiotoimintaa.

3 artikla

Edellytykset

Tätä sopimusta sovelletaan ainoastaan niihin perheenjäseniin, jotka kuuluvat diplomaattisen edustuston, konsuliedustuston tai kansainvälisessä hallitusten välisessä järjestössä toimivan edustuston jäsenen kotitalouteen. Lähettäjävaltio ilmoittaa vastaanottajavaltiolle kaikista diplomaattisen edustuston, konsuliedustuston tai kansainvälisessä hallitusten välisessä järjestössä toimivan edustuston jäsenen perheenjäsenistä. Vastaanottajavaltiolla on oikeus vaatia tarvittaessa täydentäviä asiakirjoja

Tehtävän työn lajia ei rajoiteta mitenkään. Perheenjäsenen, joka hakee erityispätevyyttä edellyttävää ammattityötä, on kuitenkin täytettävä tällaisen työn tekemistä vastaanottajavaltiossa koskevat vaatimukset. Lisäksi työlupa voidaan evätä sellaisen työn osalta, jota voivat kansalliseen turvallisuuteen liittyvistä syistä tehdä ainoastaan vastaanottajavaltion kansalaiset.

Tämä sopimus ei merkitse, että valtiot tunnustavat toistensa ammattinimikkeet, tutkinnot tai opinnot.

Lupa tehdä ansiotyötä vastaanottajavaltiossa lakkaa olemasta voimassa päivänä, jona diplomaattisen edustuston, konsuliedustuston tai kansainvälisessä hallitusten välisessä

3. “Gainful Occupation” means the carrying out by a Dependent of:
- a. Work under a private contract of service;
 - b. The independent practice of a profession;
 - c. The independent operation of a private enterprise; or
 - d. Any remunerated employment or profitable activity.

Article 3

Conditions

This Agreement shall apply only to the Dependents forming part of the household of the Member of a Diplomatic Mission or Consular Post or Mission to an International Governmental Organization. The sending State shall notify the receiving State of all Dependents of the Member of a Diplomatic Mission or Consular Post or Mission to an International Governmental Organization. The receiving State is entitled to require any additional documentation when necessary.

There shall be no restrictions regarding the type of employment that may be undertaken. However, a Dependent seeking employment in a profession that requires particular qualifications must meet the requirements for performing such work in the receiving State. Moreover, a work permit may be denied for work that can only be carried out by citizens of the receiving State for reasons of national security.

This Agreement does not imply any recognition by the two States of each other’s professional titles, degrees, or courses of study.

The permit to undertake Gainful Occupation in the receiving State shall expire on the date when the Member of a Diplomatic Mission or Consular Post or Mission to an In-

järjestössä toimivan edustuston jäsenen virkatehtävä päättyy. Tämän sopimuksen määräysten mukaisesti tehtävä työ ei anna perheenjäsenelle lupaa tai oikeutta jäädä asumaan Suomen tasavaltaan tai Kolumbian tasavaltaan, eikä hänellä ole oikeutta jatkaa tätä työtä tai tehdä muuta työtä työluvan voimassaolon päättymisen jälkeen.

4 artikla

Menettelyt

Pyyntö vahvistaa, että työ lupaa hakeva henkilö on tässä sopimuksessa tarkoitetun diplomaattisen henkilökunnan, konsuliedustuston henkilökunnan tai hallinnollisen tai teknillisen henkilökunnan jäsenen perheenjäsen, esitetään lähettävävaltion kyseisen edustuston verbaalinootilla vastaanottajavaltion ulkoministeriön protokollaosastolle. Pyyntö on määriteltävä hakijan ja sen diplomaattisen edustuston, konsuliedustuston tai kansainvälisessä hallitusten välisessä järjestössä toimivan edustuston lähetetyn jäsenen välinen suhde, jonka perheenjäsen hakija on, sekä annettava yksityiskohtaiset tiedot ansiotyöstä, jota hakija tahtoo tehdä. Protokollaosasto vastaa pyyntöön perheenjäsenen aseman vahvistamisesta mahdollisimman pian.

Työlupaa koskeva hakemus on tehtävä vastaanottajavaltion toimivaltaisille viranomaisille vastaanottajavaltion kansallisen lainsäädännön mukaisesti, ja jos työluvan myöntämisen edellytykset täyttyvät, lupa myönnetään.

5 artikla

Siviili- ja hallinto-oikeudellinen koskemattomuus

Perheenjäsen, joka tekee ansiotyötä tämän sopimuksen mukaisesti ja joka on vapautettu vastaanottajavaltion lainkäyttövalasta 18 päivänä huhtikuuta 1961 tehdyn

International Organization completes his or her assignment. Work carried out in accordance with the provisions of this Agreement shall not give the Dependent the authority or the right to remain resident in the Republic of Colombia or the Republic of Finland, and neither is he or she entitled to continue in this work or undertake work once the work permit has expired.

Article 4

Procedures

A request for confirmation that the person applying for a work permit is a Dependent of diplomatic, consular, administrative or technical personnel in accordance with this Agreement shall be made by a verbal note from the relevant mission of the sending State to the Protocol Department in the Foreign Ministry of the receiving State. The request must specify the relationship between the applicant and the posted Member of a Diplomatic Mission or Consular Post or Mission to an International Governmental Organization of whom he or she is Dependent, and give details of the Gainful Occupation he or she wishes to undertake. The Protocol Department shall respond to the request for confirmation of the Dependent's status as soon as possible.

An application for a work permit must be submitted to the competent authorities in the receiving State as set out in the receiving State's national legislation, and if the conditions for issuing a work permit are met, a permit shall be issued.

Article 5

Immunity from Civil and Administrative Jurisdiction

A Dependent who engages in Gainful Occupation under this Agreement and who has immunity from the jurisdiction of the receiving State in accordance with the Vienna

diplomaattisia suhteita koskevan Wienin yleissopimuksen tai muun sovellettavan kansainvälisen asiakirjan mukaisesti, ei ole vapautettu siviili- ja hallinto-oikeudellisesta lainkäyttövallasta tai mahdollisen tuomion täytäntöönpanosta tähän ansiotyöhön liittyvissä asioissa.

6 artikla

Rikosoikeudellinen koskemattomuus

Jos perheenjäsen nauttii rikosoikeudellista koskemattomuutta diplomaattisia suhteita koskevan Wienin yleissopimuksen tai muun sovellettavan kansainvälisen asiakirjan mukaisesti, sovelletaan tällaista koskemattomuutta koskevia määräyksiä tekoihin tai laiminlyönteihin, jotka perheenjäsen on tehnyt ansiotyön yhteydessä. Lähettäjävaltio harkitsee kuitenkin huolellisesti jokaista vastaanottajavaltion pyyntöä, joka koskee luopumista rikosoikeudellisesta koskemattomuudesta. Tällaisen luopumisen rikosoikeudellisesta koskemattomuudesta ei tulkita koskevan tuomioiden täytäntöönpanoon liittyvää koskemattomuutta, jonka osalta edellytetään erillistä luopumista. Vastaanottajavaltio harkitsee vakavasti kaikkia tätä koskevia vastaanottajavaltion pyyntöjä.

7 artikla

Verotus- ja sosiaaliturvajärjestelmät

Perheenjäseniin, jotka tekevät ansiotyötä vastaanottajavaltiossa, sovelletaan tällaiseen työhön sovellettavaa vero-, työ- ja sosiaaliturvalainsäädäntöä.

8 artikla

Riitojen ratkaiseminen

Osapuolten väliset riidat tämän sopimuksen soveltamisesta tai tulkinnasta ratkaistaan neuvottelemalla.

Convention on Diplomatic Relations of 18 April 1961, or any other applicable international instrument, shall not enjoy immunity from civil and administrative jurisdiction or the execution of a possible judgment with respect to any matter arising from such Gainful Occupation.

Article 6

Immunity from Criminal Jurisdiction

In the case of a Dependent who enjoys immunity from criminal jurisdiction according to the Vienna Convention on Diplomatic Relations or any other applicable international instrument, the provisions establishing such immunity shall be applied with respect to any action or omission in the performance of his or her Gainful Occupation. However, the sending State shall carefully consider any request submitted by the receiving State for waiver of the immunity from criminal jurisdiction. Such a waiver of immunity from criminal jurisdiction shall not be construed as extending to immunity from the execution of sentences, for which a separate waiver shall be required. The sending State shall give serious consideration to any request to that effect by the receiving State.

Article 7

Fiscal and Social Security Regimes

Dependents who undertake Gainful Occupation in the receiving State shall be subject to the fiscal, labour and social security legislation that applies to such employment.

Article 8

Settlement of Disputes

Any dispute between the Parties arising from the application or interpretation of this Agreement shall be resolved through negotiations.

9 artikla

Sopimuksen muuttaminen

Tätä sopimusta voidaan muuttaa osapuolten keskinäisellä kirjallisella suostumuksella. Muutos tulee voimaan 10 artiklassa määrätyn menettelyn mukaisesti.

Article 9

Amendments

This Agreement may be amended by mutual written agreement between the Parties. The amendment shall enter into force in conformity with the procedure established in Article 10.

10 artikla

Voimaantulo

Osapuolet ilmoittavat toisilleen diplomaattiteitse, kun tämän sopimuksen voimaantumisen edellyttämät kansalliset oikeudelliset menettelyt on toteutettu. Sopimus tulee voimaan toiseksi seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä sen jälkeen, kun jälkimmäinen ilmoitus on vastaanotettu.

Article 10

Entry into force

The Parties shall notify each other through diplomatic channels of the completion of the national legal procedures necessary for the entry into force of this Agreement. The Agreement shall enter into force on the first day of the second month following the date of the receipt of the later notification.

11 artikla

Irtisanominen

Tämä sopimus tehdään toistaiseksi. Jos jompikumpi osapuolista ilmoittaa toiselle osapuolelle kirjallisesti diplomaattiteitse päättäneensä irtisanoa sopimuksen, sopimus lakkaa olemasta voimassa kuuden (6) kuukauden kuluttua päivästä, jona irtisanomista on ilmoitettu.

Article 11

Termination

This Agreement is concluded for an unlimited period of time. If one of the Parties informs the other Party in writing through diplomatic channels that it has decided to terminate the Agreement, the Agreement shall cease to have effect after six (6) months from the date of the notification of termination.

HE 229/2018 vp

Tämän vakuudeksi asianmukaisesti valtuutetut osapuolten edustajat ovat allekirjoittaneet tämän sopimuksen

Bogotassa, 24 lokakuuta 2017

kahtena alkuperäiskappaleena suomen, espanjan ja englannin kielellä, kaikkien tekstien ollessa yhtä todistusvoimaiset. Jos tämän sopimuksen tulkinnasta syntyy erimielisyyttä, englanninkielinen teksti on ratkaiseva.

SUOMEN TASAVALLAN HALLITUKSEN PUOLESTA

Jarmo Kuuttila

Suomen tasavallan hallituksen suurlähettiläs Kolumbiassa

KOLUMBIAN TASAVALLAN HALLITUKSEN PUOLESTA

Maria Ángela Hólguin Cuéllar
Ulkoministeri

In witness whereof, the duly authorized representatives of the Parties have signed this Agreement

Bogota, 24 October 2017

in two original copies, in the Finnish, English and Spanish languages, all texts being equally authentic. In case of any divergence of interpretation of this Agreement, the English text shall prevail.

FOR THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF FINLAND

Jarmo Kuuttila

Ambassador of the Republic of Finland in the Republic of Colombia

FOR THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF COLOMBIA

Maria Ángela Hólguin Cuéllar
Minister of Foreign Affairs

SOPIMUS SUOMEN TASAVALLAN JA PERUN TASAVALLAN VÄLILLÄ DIPLOMAATTISTEN EDUSTUSTOJEN TAI KONSULIEDUSTUSTOJEN DIPLOMAATTISEN HENKILÖKUNNAN, KONSULIEDUSTUSTON HENKILÖKUNNAN TAI HALLINNOLLISEN TAI TEKNILLISEN HENKILÖKUNNAN PERHEENJÄSENTEN ANSIOTYÖSTÄ

AGREEMENT BETWEEN THE REPUBLIC OF FINLAND AND THE REPUBLIC OF PERU ON REMUNERATED ACTIVITIES FOR DEPENDENT FAMILY MEMBERS OF DIPLOMATIC, CONSULAR, ADMINISTRATIVE OR TECHNICAL STAFF OF DIPLOMATIC MISSIONS OR CONSULAR POSTS

1 artikla

Article 1

Tarkoitus

Purpose

Valtiot sopivat, että lähettäjävaltion edustuston diplomaattisen henkilökunnan, konsuliedustuston henkilökunnan tai hallinnollisen tai teknillisen henkilökunnan jäsenten perheenjäsenille annetaan vastavuoroisesti lupa tehdä ansiotyötä vastaanottajavaltiossa tämän valtion kansallisen lainsäädännön mukaisesti ja sellaisten voimassa olevien kansainvälisten sopimusten mukaisesti, joiden osapuolina molemmat valtiot ovat, jos kyseinen henkilökunnan jäsen on nimitetty virkatehtävään vastaanottajavaltioon toimimaan diplomaattisen edustuston tai konsuliedustuston jäsenenä eikä ole vastaanottajavaltion kansalainen tai asu siellä pysyvästi.

The two States agree that dependent family members of diplomatic, consular, administrative or technical staff of the mission of the sending State appointed to official duties as a member of a diplomatic mission or consular post in the receiving State and who are neither nationals nor permanent residents of the receiving State shall be authorized, on a reciprocal basis, to engage in a Remunerated Activity in the receiving State in accordance with the national laws of that State and with international agreements in force to which both States are parties.

2 artikla

Article 2

Määritelmät

Definitions

Tässä sopimuksessa jäljempänä mainitut termit määritellään seuraavasti:

For the purposes of this Agreement, the terms specified below are defined as follows:

i. ”perheenjäsen” tarkoittaa henkilöä, joka jakaa pysyvästi yhteisen asunnon tai asuinpaikan sellaisen lähettäjävaltion edustuston diplomaattisen henkilökunnan, konsuliedustuston henkilökunnan tai hallinnollisen tai teknillisen henkilökunnan jäsenen kanssa, joka on nimitetty virkatehtävään vastaanottajavaltioon toimimaan diplomaattisen edustuston tai konsuliedustuston jäsenenä, ja on tämän henkilökunnan jäsenen perheenjäsen ja jonka aseman tällaisena perheenjäsenenä

i. “Dependent Family Member” shall mean a person who permanently shares a common residence or domicile with a member of the diplomatic, consular, administrative or technical staff of the sending State appointed to official duties as a member of a diplomatic mission or consular post in the receiving State, and who is a dependent of that staff member and whose condition as such has been notified by the sending State and accepted by the receiving State according to

lähettäjävaltio on ilmoittanut ja vastaanottajavaltio on tunnustanut kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti;

ii. ”ansiotyö” tarkoittaa perheenjäsenen työskentelyä työsopimuksen perusteella, itsenäistä ammatin harjoittamista tai itsenäistä yksityistä yritystoimintaa.

Tätä sopimusta ei sovelleta lähettäjävaltion diplomaattisessa edustustossa tai konsuliedustustossa työskentelevän palveluskunnan perheenjäsenen

3 artikla

Lupa tehdä ansiotyötä

1. Tehtävän ansiotyön luonnetta tai lajia ei rajoiteta mitenkään. Erityistä pätevyyttä edellyttävän ammatin tai toiminnan osalta perheenjäsenen on kuitenkin noudatettava vastaanottajavaltion määräyksiä kyseisen ammatin tai toiminnan harjoittamisesta. Lisäksi lupa voidaan evätä tai peruuttaa väliaikaisesti tapauksissa, joissa palvelukseen voidaan turvallisuussyistä ottaa ainoastaan vastaanottajavaltion kansalaisia.

2. Tämä sopimus ei merkitse todistusten, pätevyyksien, tutkintojen tai opintojen vastavuoroista tunnustamista valtioiden välillä.

3. Lupa tehdä ansiotyötä tämän sopimuksen mukaisesti lakkaa olemasta voimassa ilman ennakoilmoitusta päivänä, jona lähettäjävaltion diplomaattisen henkilökunnan, konsulihenkilökunnan tai hallinnollisen tai teknillisen henkilökunnan jäsenen tehtävä vastaanottajavaltiossa päättyy, perheenjäsenen lakkaa olemasta perheenjäsenen asemassa, ansiotyö päättyy tai tämän sopimuksen irtisanominen jommankumman valtion puolelta tulee voimaan. Ansiotyön tekeminen tämän sopimuksen ehtojen mukaisesti ei anna perheenjäsenelle oikeutta jäädä asumaan vastaanottajavaltioon tai tehdä muuta ansiotyötä vastaanottajavaltiossa luvan voimassa-

its national legislation.

ii. Remunerated Activity” shall mean a Dependent Family Member’s performance of work under an employment contract, independent exercise of a profession or independent operation of a private business.

This Agreement does not apply to any Dependent Family Member of the service staff working in a diplomatic mission or consular post of the sending State.

Article 3

Authorization to perform Remunerated Activities

1. There shall be no restrictions as to the nature or type of Remunerated Activity which may be pursued. However, it is understood that for professions or activities requiring special qualifications it shall be necessary for the Dependent Family Member to fulfill the regulations governing the exercise of such professions or activities in the receiving State. In addition, the authorization may be denied or suspended in those cases where, for security reasons, only citizens of the receiving State can be employed.

2. This Agreement does not imply mutual recognition of diplomas, qualifications, degrees or studies between the two States.

3. The authorization to engage in gainful employment under this Agreement shall expire without prior notification on the date on which the member of the diplomatic, consular, administrative or technical staff of the sending State completes his or her assignment in the receiving State, on the date on which the Dependent Family Member loses the status of such a family member, upon termination of the Remunerated Activity, or on the date on which the termination of this Agreement by either State takes effect. Undertaking Remunerated Activities under the conditions of this Agreement does not entitle the Dependent Family Member to con-

olon päättymisen jälkeen. Tällaista lupaa ei saa käyttää muun kuin luvassa tarkoitetun ansiotyön tekemiseen.

4 artikla

Menettely

Ennen kuin perheenjäsen voi tehdä ansiotyötä vastaanottajavaltiossa, lähettäjävaltion asianomainen diplomaattinen edustusto tai konsuliedustusto esittää asiaa koskevan virallisen pyynnön vastaanottajavaltion ulkoasiainministeriön protokollaosastolle. Todettuaan, ettei laillisia esteitä ole, ulkoasiainministeriö ilmoittaa viipymättä ja virallisesti lähettäjävaltion asianomaiselle diplomaattiselle edustustolle tai konsuliedustustolle, että kyseisellä perheenjäsenellä on lupa tehdä ansiotyötä, jollei vastaanottajavaltion sovellettavista määräyksistä muuta johdu.

5 artikla

Siviili- ja hallinto-oikeudellinen koskemattomuus

Perheenjäseniä, jotka tekevät ansiotyötä tämän sopimuksen mukaisesti ja jotka on vapautettu vastaanottajavaltion siviili- tai hallinto-oikeudellisesta lainkäyttövallasta 18 päivänä huhtikuuta 1961 tehdyn diplomaattisten suhteita koskevan Wienin yleissopimuksen, 24 päivänä huhtikuuta 1963 tehdyn konsulisuhteita koskevan Wienin yleissopimuksen tai muun sellaisen sovellettavan kansainvälisen asiakirjan mukaisesti, jonka osapuolina molemmat valtiot ovat, ei ole vapautettu siviili- tai hallinto-oikeudellisesta lainkäyttövallasta tai sellaisen myöhemmän tuomion täytäntöönpanosta, jonka vastaanottajavaltion viranomaiset voivat antaa tässä ansiotyössä tehdystä teosta.

tinue to reside in the receiving State or to perform other Remunerated Activity in the receiving State after the authorization has expired. Such authorization cannot be used for engaging in a Remunerated Activity other than the one authorized.

Article 4

Procedure

Before a Dependent Family Member may engage in a Remunerated Activity in the receiving State, the mission or consular post concerned of the sending State shall submit a formal request to that effect to the Protocol Department of the Ministry of Foreign Affairs of the receiving State. Upon verification of the absence of legal impediments, the Ministry of Foreign Affairs shall promptly and officially inform the mission or consular post concerned of the sending State that the Dependent Family Member is authorized to engage in Remunerated Activities subject to the applicable regulations of the receiving State.

Article 5

Immunity from civil and administrative jurisdiction

Dependent Family Members who carry out a Remunerated Activity under this Agreement and who have immunity from civil or administrative jurisdiction of the receiving State in accordance with the Vienna Convention on Diplomatic Relations of April 18, 1961, the Vienna Convention on Consular Relations of April 24, 1963, or under any other applicable international instrument to which both States are parties, shall enjoy no immunity from civil or administrative jurisdiction or from the execution of a subsequent judgment that may be delivered by the authorities of the receiving State in respect of any act carried out in the course of such Remunerated Activity.

6 artikla

Rikosoikeudellinen koskemattomuus

Jos perheenjäsen nauttii vastaanottajavaltiossa rikosoikeudellista koskemattomuutta 18 päivänä huhtikuuta 1961 tehdyn diplomaattisia suhteita koskevan Wienin yleissopimuksen, 24 päivänä huhtikuuta 1963 tehdyn Wienin yleissopimuksen tai muun sellaisen sovellettavan kansainvälisen asiakirjan perusteella, jonka osapuolina molemmat valtiot ovat, tällaista koskemattomuutta koskevia määräyksiä sovelletaan tekoon tai laiminlyöntiin, joka on tehty perheenjäsenen ansiotyön yhteydessä. Vastaanottajavaltion pyynnöstä lähettäjävaltio harkitsee kuitenkin asianmukaisesti luopumista perheenjäsenen rikosoikeudellisesta koskemattomuudesta. Tällaisen rikosoikeudellisesta koskemattomuudesta luopumisen ei tulkita koskevan tuomioiden täytäntöönpanoa, jonka osalta edellytetään erillistä luopumista.

7 artikla

Verotus- ja sosiaaliturvajärjestelmät

Perheenjäsenen, joka tekee ansiotyötä tämän sopimuksen mukaisesti, sovelletaan vastaanottajavaltion sovellettavia vero-, työ- ja sosiaaliturvajärjestelmiä kaikissa asioissa, jotka liittyvät tällaiseen työhön vastaanottajavaltiossa.

8 artikla

Muutokset

Tätä sopimusta voidaan jommankumman valtion pyynnöstä milloin tahansa muuttaa valtioiden keskinäisellä kirjallisella suostumuksella. Nämä muutokset ovat sopimuksen erottamaton osa, ja ne tulevat voimaan 10 artiklan 1 kohdan mukaisesti.

Article 6

Immunity from criminal jurisdiction

In the case of Dependent Family Members who enjoy immunity from the criminal jurisdiction of the receiving State in accordance with the Vienna Convention on Diplomatic Relations of April 18, 1961, the Vienna Convention on Consular Relations of April 24, 1963, or any other applicable international instrument to which both States are parties, the provisions establishing such immunity shall apply in respect of any act or omission arising out of the performance of such Remunerated Activity. However, the sending State shall, upon request of the receiving State, give due consideration to waiving immunity from criminal jurisdiction of the Dependent Family Member. The waiver of immunity from criminal jurisdiction shall not be construed as extending to the execution of a judgment, for which a specific waiver shall be required.

Article 7

Tax and social security regimes

A Dependent Family Member who engages in a Remunerated Activity pursuant to this Agreement shall be subject to the applicable tax, labor and social security regimes of the receiving State with respect to all matters related to such activity in that State.

Article 8

Amendments

This Agreement may, at the request of either States, be amended at any time by mutual written agreement of the States. Such amendments shall be an integral part of the Agreement and shall take effect in accordance with Article 10, paragraph 1.

9 artikla

Riitojen ratkaiseminen

Riidat tämän sopimuksen tulkinnasta tai soveltamisesta ratkaistaan neuvotteluilla diplomaattiteitse.

Article 9

Settlement of disputes

Any dispute arising out of the interpretation or application of this Agreement shall be settled by means of consultations through diplomatic channels.

10 artikla

Voimaantulo, voimassaolo ja irtisanominen

1. Tämä sopimus tulee voimaan toiseksi seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä sen jälkeen, kun on vastaanotettu diplomaattiteitse jälkimmäinen niistä kirjallisista ilmoituksista, joilla valtiot ilmoittavat toisilleen, että sopimuksen voimaantulon edellyttämät kansalliset oikeudelliset menettelyt on saatettu päätökseen.

2. Tämä sopimus on voimassa toistaiseksi.

3. Edellä sanotun estämättä kumpi tahansa valtio voi irtisanoa tämän sopimuksen ilmoittamalla asiasta toiselle valtiolle kirjallisesti diplomaattiteitse. Irtisanominen tulee voimaan kuuden (6) kuukauden kuluttua tämän ilmoituksen vastaanottamisesta.

Article 10

Entry into force, duration and denunciation

1. This Agreement shall enter into force on the first day of the second month following the date of receipt, through diplomatic channels, of the last written notification by which the States inform each other that the necessary internal legal procedures for the entry into force of the Agreement have been completed.

2. This Agreement shall have indefinite duration.

3. Notwithstanding the foregoing, either State may denounce this Agreement by delivering a written notice to that effect to the other State through diplomatic channels. The denunciation shall take effect six (6) months after receipt of such notice.

HE 229/2018 vp

Tehty Limassa 17 päivänä toukokuuta 2018 kolmena alkuperäiskappaleena suomen, espanjan ja englannin kielellä, kaikkien tekstien ollessa yhtä todistusvoimaiset. Jos syntyy tulkintaeroja, englanninkielinen teksti on ratkaiseva.

SUOMEN TASAVALLAN HALLITUKSEN PUOLESTA

Mika Koskinen
Suurlähettiläs

PERUN TASAVALLAN HALLITUKSEN PUOLESTA

Néstor Popolizio Bardales
Ulkoministeri

Done at Lima, this 17th day of May 2018, in three original copies in the Finnish, Spanish and English languages, each being equally authentic. In the case of divergence of interpretation, the English text shall prevail.

FOR THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF FINLAND

Mika Koskinen
Ambassador

FOR THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF PERU

Néstor Popolizio Bardales
Minister of Foreign Affairs